

TÓM TẮT DỰ ÁN

Nhà máy Thủy điện Xekaman 1 được xây dựng và hiện đang được vận hành bởi Công ty TNHH Điện Xekaman 1, công ty con của Công ty Cổ phần Điện Việt Lào. Dự án được xây dựng trên sông Xekaman thuộc huyện Sanxay, tỉnh Attapeu. Dự án có tổng công suất lắp đặt là 322 MW, gồm 2 bậc: Nhà máy thủy điện XKM1 bậc trên và Nhà máy thủy điện Xekaman Sanxay bậc dưới. Bốn bản ở huyện Sanxay bị di dời vật chất tại hai khu tái định cư, bao gồm bản Dakbou (di dời đến khu tái định cư Souksavang Dakbou), các bản Hindam, Donkhen và Tangkeu (di dời đến khu tái định cư Houy Doum). Ba bản của huyện Sanxay được xác định là phải di dời về mặt kinh tế do mất đất nông nghiệp (các bản Soumbun, Mixay và Fudeng). Một cộng đồng sở tại và 14 bản nằm ở hạ lưu sông Xekaman (thuộc các huyện Sanxay, Samakkhixay và Xaysetha) được xem là cộng đồng bị ảnh hưởng.

Kế hoạch Phát triển Cộng đồng và Dân tộc thiểu số (CD-EMP) này được xây dựng dựa trên các chính sách và luật pháp của Chính phủ CHDCND Lào và Khung Môi trường và Xã hội (ESF) của Ngân hàng Đầu tư Cơ sở hạ tầng Châu Á (AIIB) về Dân tộc thiểu số (EP). CD-EMP dựa trên kết quả của cuộc khảo sát và tham vấn với 19 cộng đồng bị ảnh hưởng được thực hiện vào năm 2022. CD-EMP thiết lập các biện pháp để đảm bảo rằng các dân tộc thiểu số ở địa phương nhận được các lợi ích kinh tế và xã hội phù hợp về mặt văn hóa, không phải chịu những tác động bất lợi do Dự án, có thể tham gia tích cực vào Dự án có ảnh hưởng đến họ, đồng thời nâng cao và đóng góp vào sự phát triển kinh tế xã hội trong khu vực Dự án bằng qua các chương trình can thiệp quan trọng.

Các cuộc họp thảo luận với cộng đồng bị ảnh hưởng và chính quyền địa phương đã được thực hiện trong quá trình chuẩn bị CD-EMP. Một cuộc tham vấn với chính quyền địa phương, các cuộc họp với đại diện Dự án, 21 cuộc phỏng vấn người cung cấp thông tin chính (KII), 20 cuộc thảo luận nhóm tập trung (FGD) và 161 cuộc phỏng vấn hộ gia đình đã được thực hiện trong quá trình lập CD-EMP. Trong số 161 hộ gia đình tham gia phỏng vấn hộ gia đình, có 70 hộ phải di dời vật chất và 91 hộ phải di dời về mặt kinh tế. Sản xuất nông nghiệp là sinh kế chính của tất cả các hộ gia đình bị ảnh hưởng, với các cây trồng chủ lực như lúa, sắn và ngô. Khoảng 67,5% dân số được khảo sát là người dân tộc thiểu số, còn lại 32,5% là người dân tộc Lào. Một tỷ lệ đáng kể dân số bị ảnh hưởng là người mù chữ (12,5%), trong đó 4/5 dân số mù chữ đang trong độ tuổi lao động. Khoảng 7,5% số hộ bị ảnh hưởng là hộ nghèo. Những quan ngại và đề xuất mà cộng đồng bị ảnh hưởng đưa ra đã được xem xét và đưa vào CD-EMP.

Cơ chế giải quyết khiếu nại (GRM), được phát triển như một phần của Kế hoạch có sự tham gia của các bên liên quan của Dự án, sẽ được công bố cho các cộng đồng bị ảnh hưởng để đảm bảo rằng những quan ngại và khiếu nại của các hộ gia đình bị ảnh hưởng được giải quyết một cách kịp thời, phù hợp về mặt văn hóa và thỏa đáng. Các khiếu nại hoặc phản ánh liên quan đến bất kỳ khía cạnh nào của sự can thiệp của Dự án sẽ được tiếp nhận và giải quyết kịp thời và thỏa đáng mà không phải trả bất kỳ khoản phí hoặc khoản thanh toán nào từ các cơ quan liên quan theo quy định trong GRM.

Việc triển khai CD-EMP được chỉ đạo một cách có chiến lược bởi Giám đốc Dự án và Trưởng bộ phận Trách nhiệm Xã hội Doanh nghiệp (CSR) Dự án với sự hỗ trợ từ các cán bộ CSR và cán bộ liên lạc cộng đồng (CLO), những người trực tiếp thực hiện các hoạt động CD-EMP, với sự hỗ trợ từ các chuyên gia kỹ thuật, tổ chức, hoặc bên thứ ba theo khuyến nghị. Trách nhiệm giám sát và triển khai tổng thể CD-EMP sẽ do một nhà tư vấn có trình độ chuyên môn thực hiện giám sát độc lập bên ngoài. Các cộng đồng được hưởng lợi từ CD-EMP này phải tham gia vào cả quá trình triển khai cũng như giám sát và đánh giá để tối đa hóa các mục đích dự kiến của CD-EMP.

CD-EMP này sẽ được triển khai trong vòng ba năm đầu tiên, tập trung vào bốn chương trình chính là cải thiện sản xuất nông nghiệp, cấp nước, hỗ trợ giáo dục và chăm sóc sức khỏe. Việc phân bổ ngân sách cho các chương trình CD-EMP 3 năm đầu tiên cho 19 bản bị ảnh hưởng của các huyện Sanxay, Xaysetha và Samakkhixay sẽ do Chủ dự án xác định dựa trên hiệu quả hoạt động kinh doanh của Dự án hoặc đóng góp cho các chương trình phúc lợi xã hội. Việc phân bổ ngân sách cho các chương trình CD-EMP cho các giai đoạn thực hiện tiếp theo sẽ được xem xét và xác định sau khi đánh giá nhu cầu của địa phương và kết quả thực hiện EMP trước đó.